

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1381/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 17 декември 2013 година

за създаване на програма „Права, равенство и гражданство“ за периода 2014—2020 година

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 19, параграф 2, член 21, параграф 2, член 114, член 168, член 169 и член 197 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Европейският съюз се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека и основните свободи. Тези ценности са общи за държавите-членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недопускането на дискриминация, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете. В Съюза лицата се ползват с правата, предоставени им с Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и Договора за Европейския съюз (ДЕС). Освен това Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата), която с влизането в сила на Договора от Лисабон придоби правнообвързващ характер в целия Съюз, отразява основните права и свободи на лицата в Съюза. Тези права следва да бъдат утвърждавани и спазвани. Пълноценното упражняване на тези права, както и на правата, произтичащи от международни конвенции, по които Съюзът е страна, като Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, следва да бъде гарантирано, а всички пречки за това — премахнати. Освен това упражняването на тези права поражда отговорности и задължения както спрямо другите, така и спрямо човешката общност и бъдещите поколения.
- (2) В Стокхолмската програма ⁽⁴⁾ Европейският съвет потвърди приоритета за изграждане на пространство на свобода, сигурност и правосъдие и посочи като поли-

тически приоритет изграждането на Европа на правата. Финансирането беше посочено като един от важните инструменти за успешното изпълнение на политическите приоритети на Стокхолмската програма. Амбициозните цели, определени в Договорите и в Стокхолмската програма, следва да бъдат постигнати, *inter alia*, посредством създаване, за периода 2014 - 2020 г., на гъвкава и ефективна програма „Права, равенство и гражданство“ („Програмата“), която следва да улесни планирането и изпълнението. Общите и конкретните цели на Програмата следва да се тълкуват в духа на съответните стратегически насоки, определени от Европейския съвет.

- (3) В съобщението на Комисията от 3 март 2010 г. относно стратегията „Европа 2020“ се установява стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Подкрепата и популяризирането на правата на лицата в Съюза, борбата с дискриминацията и неравнопоставеността и популяризирането на гражданството на Съюза допринасят за насърчаване на конкретните цели и водещите инициативи на стратегията „Европа 2020“.
- (4) Недопускането на дискриминация е основен принцип на Съюза. В член 19 от ДФЕС са предвидени действия за борба с дискриминацията, основана на пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на физическо или умствено увреждане, възрастта или сексуалната ориентация. Недопускането на дискриминация е заложено и в член 21 от Хартата, който следва да се прилага в рамките на член 51 от Хартата и в съответствие с него. Специфичните характеристики на различните форми на дискриминация следва да се отчитат и наред с това следва да се разработят подходящи действия за предотвратяване и борба с дискриминацията на едно или повече основания.
- (5) Програмата следва да се прилага по взаимно укрепващ начин с други дейности на Европейския съюз, имащи същите цели, и по-специално с тези, отразени в съобщението на Комисията от 5 април 2011 г., озаглавено „Рамка на ЕС за национални стратегии за интегриране на ромите до 2020 г.“ ⁽⁵⁾ и в заключенията на Съвета от 19 май 2011 г. относно Рамка на ЕС за национални стратегии за интегриране на ромите до 2020г., с които към държавите-членки се отправя призив да намерят решение на проблема със социалното и икономическото изключване на ромите чрез прокаране на подход за интегриране в четири основни области — образование, заетост, здравеопазване и жилищно настаняване, като се гарантира, че спрямо ромите не се упражнява дискриминация, а равнопоставено признаване на основните им права, и да се предприемат мерки за премахването на сегрегацията там, където съществува, и по-специално в областта на образованието и жилищното настаняване.

⁽¹⁾ ОВ С 191, 29.6.2012 г., стр. 108.

⁽²⁾ ОВ С 277, 13.9.2012 г., стр. 43.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 11 декември 2013 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 16 декември 2013 г.

⁽⁴⁾ ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ С 258, 2.9.2011 г., стр. 6.

- (6) Расизмът, ксенофобията, хомофобията и други форми на нетърпимост са преки нарушения на принципите на свободата, демокрацията, зачитането на човешките права и основните свободи, както и на принципа на правовата държава, на които се основава Съюза и които се споделят от държавите-членки. Следователно борбата с тези явления е постоянна цел, за която се изискват съгласувани действия, включително чрез отпускането на финансиране. Наред с другото сред тези явления са публичното подбуждане към насилие или омраза, насочени срещу група лица или член на такава група, както и други престъпления, извършени с расистки, ксенофобски или хомофобски подбуди. Във връзка с това особено внимание следва да се отдели на предотвратяването и борбата с всички форми на насилието и омразата, сегрегацията и стигматизирането, както и на борбата с малтретирането, тормоза и нетолерантното отношение, например в публичната администрация, полицията, съдебната система, в училище и на работното място.
- (7) Равенството между мъжете и жените е една от основополагащите ценности на Европейския съюз. Неравното третиране на жените и мъжете е нарушение на основните права. Освен това утвърждаването на равенството между половете допринася и за постигането на целите на стратегията „Европа 2020“. Целта за насърчаване на равенството между жените и мъжете следва да се осъществява по взаимно укрепващ начин с други дейности на Съюза или на държавите-членки, имащи същите цели, и по-специално с тези, посочени в Европейския пакт за равенство между половете за периода 2011—2020 г.
- (8) В съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз дискриминацията, основана на пола, включва дискриминацията, произтичаща от промяна на пола. При изпълнението на тази програма следва да се отчетат промените в законодателството на Съюза и в съдебната практика на Съда на Европейския съюз с цел да се развият аспектите, свързани с равенството между половете, включително половата идентичност.
- (9) Правото всеки да бъде третиран с достойнство на работното място и в обществото като цяло е израз на основополагащите ценности на Съюза и са необходими координирани действия, които да дадат възможност за целенасочени дейности по отношение на пазара на труда. Следователно действията в областта на равенството между половете и недискриминацията следва да включват насърчаване на равенството между жените и мъжете и борбата с дискриминацията на работното място и на пазара на труда.
- (10) Насилието срещу деца, младежи и жени, както и срещу други рискови групи, във всичките си форми представлява нарушение на основните права и сериозна опасност за здравето. Такова насилие съществува навсякъде в Съюза и има сериозно отражение върху физическото и психичното здраве на жертвите, както и върху обществото като цяло. За намирането на решение и за закрила на жертвите са нужни силна политическа воля и съгласувани действия, основани на методите и резултатите от програмите „Дафне“⁽¹⁾. Предприемането на действия за борба с насилието срещу жените допринася за утвърждаването на равенството между жените и мъжете. Тъй като още от самото си начало през 1997 г. финансирането по програмите „Дафне“ беше изключително успешно — както от гледна точка на популярността сред заинтересованите лица (държавни органи, академични институции и неправителствени организации (НПО), така и по отношение на ефективността на финансираните проекти — от съществено значение е при изпълнението на Програмата наименованието „Дафне“ да се запази по отношение на специфичната цел, която е насочена към предотвратяването и борбата с насилието над деца, младежи и жени, за да се запази на възможно най-високо равнище профилът на програмите „Дафне“.
- (11) Член 3, параграф 3 от ДЕС изисква Съюзът да насърчава защитата на правата на детето, като същевременно се бори с дискриминацията. Децата са уязвими, особено тези, които живеят в бедност или страдат от социално изключване, или увреждане или се намират в друго особено, излагащо ги на опасност положение, като небрежност, отвлечане и изчезване. Следва да бъдат предприети действия, които да утвърждават правата на детето и да допринасят за защитата на децата от вреди и насилие, които застрашават тяхното физическо или психично здраве и нарушават правото им на развитие, закрила и достойнство.
- (12) В контекста на непрекъснатото технологично развитие и глобализацията личните данни следва да продължават да бъдат ефективно защитавани. Правната рамка на Съюза за защита на личните данни следва да се прилага ефективно и последователно навсякъде в Съюза. За постигането на тази цел Съюзът следва да може да подкрепя усилията на държавите-членки за прилагане на правната рамка, като се обръща специално внимание на мерките, гарантиращи възможността лицата да могат да упражняват правата си ефективно.
- (13) Гражданите следва да са запознати в по-голяма степен с правата си, произтичащи от това, че са граждани на Съюза, а именно правото да се движат и пребивават свободно на територията на Съюза, правото да гласуват и да се кандидатират за избори в Европейския парламент и на общински избори в тяхната държава-членка на пребиваване при същите условия като гражданите на тази държава, правото да подават петиции до Европейския парламент на всеки от езичите по Договора, правото да внасят граждански инициативи и да подават до

⁽¹⁾ Решение № 293/2000/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 януари 2000 г. за приемане на програма за действие на Общността (програма „Дафне“) (2000–2003) относно превантивните мерки за борба с насилието над децата, младежите и жените (ОВ L 34, 9.2.2000 г., стр. 1); Решение № 803/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за приемане на програма за действие на Общността (2004–2008) за предотвратяване и борба с насилието над децата, младежите и жените и за защита на жертвите и рисковите групи (програма „Дафне II“) (ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 1); Решение № 779/2007/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2007 г. за създаване за периода 2007–2013 г. на специална програма за предотвратяване и борба с насилието над децата, младежите и жените и за защита на жертвите и рисковите групи (програма „Дафне III“) като част от Общата програма „Основни права и правосъдие“ (ОВ L 173, 3.7.2007 г., стр. 19).

Европейския омбудсман жалби срещу лошо управление на институциите и следва да могат да упражняват тези права. Насърчаването на гражданите да участват по-активно в демократичния процес на равнището на Съюза ще укрепи европейското гражданско общество и ще стимулира изграждането на европейска идентичност. Гражданите следва да бъдат спокойни, когато живеят, пътуват, учат, работят или се занимават с доброволческа дейност в друга държава-членка, и следва да чувстват увереност, че ще се ползват с равен достъп и пълна приложимост и защита на правата им, без каквато и да било дискриминация, независимо от това къде в Съюза се намират.

- (14) В качеството си на потребители или предприемачи на вътрешния пазар лицата следва да могат да упражняват в трансгранични условия правата си, произтичащи от правото на Съюза.
- (15) Съгласно членове 8 и 10 от ДФЕС Програмата следва във всичките си дейности да подпомага интегрирането на целите за равенство между половете и недопускането на дискриминация. Необходими са редовно наблюдение и оценяване с цел да се оцени начинът, по който аспектите на равенството между половете и недискриминацията са включени в дейностите по Програмата.
- (16) Опитът от действията на равнището на Съюза показва, че за постигането на целите на Програмата на практика е необходимо съчетание от различни инструменти, в т.ч. правни актове, политически инициативи и финансиране. Финансирането е важен инструмент, който допълва законодателните мерки.
- (17) Освен с реалната си стойност за бенефициерите действията, финансирани по Програмата, могат да предоставят данни, които да послужат за разработването на по-добри политики на национално равнище и на равнището на Съюза. Така например програмите „Дафне“ създадоха възможност за истински пренос на знания и добри практики между всички заинтересовани страни, включително държавите-членки, по отношение на предотвратяването и борбата с насилието срещу деца, младежи и жени.
- (18) В съобщението на Комисията от 29 юни 2011 г., озаглавено „Бюджет за стратегията „Европа 2020“, се подчертава необходимостта от рационализиране и опростяване на финансирането по линия на Съюза. Особено с оглед на настоящата икономическа криза от изключителна важност е средствата на Съюза да бъдат структурирани и да се управляват по най-усърдния начин. Съществено опростяване и ефикасно управление на финансирането може да се постигне чрез намаляване на броя на програмите и чрез рационализиране, опростяване и хармонизиране на правилата и процедурите за финансиране.
- (19) В отговор на необходимостта от опростяване, ефикасно управление и улесняване на достъпа до финансиране с настоящата програма следва да се осигури продължаването и разработването на дейности, провеждани порано въз основа на раздел 4 („Недискриминация и многообразие“) и раздел 5 („Равенство на половете“) на програмата „Прогрес“, създадена с Решение № 1672/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, програма „Основни права и гражданство“, създадена с Решение 2007/252/ЕО на Съвета ⁽²⁾ и програмата

„Дафне III“ В средносрочните оценки на тези програми се съдържат препоръки с цел подобряване на изпълнението на програмите. При изпълнението на настоящата програма трябва да се вземат предвид констатациите от тези средносрочни оценки, както и констатациите от съответните последващи оценки).

- (20) Водещи принципи за постигане целите на настоящата програма следва да бъдат предприемането на мерки, които да гарантират оптималното използване на финансовите средства, и повишаването на ефективността на разходите. За подпомагане на усилията за изграждане на Европа на правата следва да се осигури подходящо финансиране. Важно е да се направи необходимото, за да се гарантира, че Програмата се изпълнява по възможно най-ефикасен и удобен за ползване начин, като същевременно се гарантират правната сигурност и достъпа до нея на всички участници. За да се улесни достъпът на всички потенциални бенефициери до финансиране, следва да се опростят процедурите за кандидатстване и изискванията за финансово управление и да се премахнат административните пречки.
- (21) В съобщението на Комисията от 19 октомври 2010 г., озаглавено „Преглед на бюджета на ЕС“ и в съобщението на Комисията от 29 юни 2011 г., озаглавено „Бюджет за стратегията „Европа 2020“ се подчертава значението на целенасоченото финансиране на дейности с ясна европейска добавена стойност, т.е. когато намесата на Съюза може да придаде допълнителна стойност в сравнение със самостоятелните действия на държавите-членки. Действията, обхванати от настоящия регламент, следва да допринасят за изграждането на взаимно доверие между държавите-членки чрез засилване на трансграничното сътрудничество и изграждането на мрежи, и за постигането на правилното, съгласувано и последователно прилагане на правото на Съюза. Дейностите за финансиране следва също да допринесат за постигането на действително и по-добро познаване на правото и политиките на Съюза от всички заинтересовани страни и да предоставят солидна аналитична основа за подкрепа и развитие на правото и политиките на Съюза, допринасяйки по този начин за тяхното прилагане и правилно изпълнение. Намесата на Съюза дава възможност тези действия да се провеждат последователно в целия Съюз и да се постигат икономии от мащаба. Освен това Съюзът е в по-добра позиция от държавите-членки от гледна точка на намирането на решения на презгранични ситуации и на предоставянето на европейска платформа за взаимно обучение.
- (22) При подбора на действията, които да бъдат финансирани по Програмата, Комисията следва да оценява предложенията въз основа на предварително установени критерии. Сред критериите следва да бъде включена и оценка на европейската добавена стойност на предлаганите действия. Националните и малките проекти могат също да бъдат представени като имащи европейска добавена стойност.

⁽¹⁾ Решение № 1672/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2006 г. за създаване на програма на Общността за заетост и социална солидарност — „Прогрес“ (ОВ L 315, 15.11.2006 г., стр. 1).

⁽²⁾ Решение 2007/252/ЕО на Съвета от 19 април 2007 г. за създаване за периода 2007—2013 г. на специална програма „Основни права и гражданство“ като част от общата програма „Основни права и правосъдие“ (ОВ L 110, 27.4.2007 г., стр. 33).

- (23) Органите и структурите, преследващи цели от общоевропейски интерес в обхванатите от Програмата области, следва да бъдат считани за главни участници — доколкото са доказали или може да се очаква, че ще докажат, че оказват значително въздействие върху осъществяването на тези цели — и да получават финансиране в съответствие с процедурите и критериите, изложени в годишните работни програми, приети от Комисията съгласно настоящия регламент.
- (24) Хармонизираните услуги със социална значимост следва да се тълкуват по смисъла на член 2 от Решение № 116/2007/ЕО на Комисията ⁽¹⁾.
- (25) Сред структурите и образуванията с достъп до Програмата следва да бъдат националните, регионалните и местните органи.
- (26) С настоящия регламент се определя финансов пакет за целия срок на действие на програмата, който да съставлява основната референтна сума — по смисъла на точка 17 от Междунституционалното споразумение от 2 декември 2013 г. между Европейския парламент, Съвета и Комисията относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление ⁽²⁾ — за Европейския парламент и за Съвета в хода на годишната бюджетна процедура.
- (27) С цел осигуряване на гъвкавостта на програмата да отговори на променящите се нужди и съответстващите цели на политиката през срока ѝ на действие, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС във връзка с изменение на процентите, посочени в приложението към настоящия регламент за всяка конкретна цел, която би надвишила тези проценти с повече от 5 процентни пункта. За да се прецени необходимостта от такъв делегиран акт, тези проценти следва да бъдат изчислени въз основа на финансовия пакет за програмата за целия ѝ срок на действие, а не въз основа на годишните кредити. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище. При подготовката и изготвянето на делегираните актове Комисията следва да осигури едновременното и своевременно предаване на съответните документи по подходящ начин на Европейския парламент и Съвета.
- (28) Настоящият регламент следва да се прилага при пълно спазване на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ (Финансовия регламент). По-конкретно по отношение на условията за допустимост за данъка върху добавената стойност (ДДС), плащан от бенефициерите на безвъзмездни средства, допустимостта на ДДС не следва да зависи от правния статут на бенефициерите при дейности, които могат да се извършват от частни и публични органи и образувания при същите правни условия. Като се взема под внимание специфичният характер на целите и дейностите, обхванати от настоящия регламент, в поканите за представяне на предложения следва да се пояснява, че за дейности, които могат да се извършват както от публични, така и от частни органи и образувания, неподлежащият на приспадане ДДС, заплатен от публични органи и образувания, отговаря на условията за допустимост, дотолкова доколкото е платен за изпълнението на дейности като обучение или повишаване на осведомеността, които не могат да се считат за упражняване на публична власт. В настоящия регламент следва да се използват и инструментите за опростяване, въведени с Финансовия регламент. Освен това критериите за определяне на действията, които да бъдат подкрепени, следва да бъдат насочени към заделяне на наличните финансови средства за действия, с които се оказва възможно най-голямо въздействие по отношение на преследваната цел на политиката.
- (29) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия по отношение на приемането на годишните програми. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾.
- (30) Годишните работни програми, приети от Комисията съгласно настоящия регламент следва да осигурят подходящо разпределение на финансирането между безвъзмездните средства и договорите за обществени поръчки. Програмата следва да осигури на първо място финансирането на безвъзмездни средства, като същевременно запази достатъчен дял за обществени поръчки. Минималният дял на годишните разходи за безвъзмездни средства следва да бъде определен в годишните работни програми и да бъде не по-малко от 65 %. За улесняване на планирането на проектите и съфинансирането от заинтересованите страни, Комисията следва да изготви ясен график за поканите за представяне на предложения, подбора и възлагането на проекти.
- (31) С цел да се гарантира ефикасното разпределение на средства от общия бюджет на Съюза, следва да се търсят съгласуваност, взаимно допълване и полезни единодействия между програмите за финансиране в подкрепа на тясно свързани помежду си области на политиката, по-специално между Програмата и програма „Правосъдие“, създадена с Регламент (ЕС) № 1382/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, програма „Европа за гражданите“, Програмата на Европейския съюз за заетост и

⁽¹⁾ Решение № 116/2007/ЕО на Комисията от 15 февруари 2007 година за резервиране на националния номерационен обхват, започващ със 116 за хармонизирани номера при хармонизираните услуги със социална значимост (ОВ L 49, 17.2.2007 г., стр. 30).

⁽²⁾ ОВ С 373, 20.12.2013 г., стр. 1.

⁽³⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L 298, 26.10.2012 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 година за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1382/2013 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „Правосъдие“ за периода 2014–2020 г. (Виж страница 73 от настоящия брой на Официален вестник.).

социални иновации, създадена с Регламент (ЕС) № 1296/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, и други програми в областта на трудовата заетост и социалните въпроси; вътрешните работи; здравеопазването и защитата на потребителите; образованието, обучението, младежта и спорта; информационното общество; разширяването, и по-специално политиката в областта на предприемачеството и европейските структурни и инвестиционни фондове, чиито общоприложими разпоредби са уредени в Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾.

- (32) Комисията следва да прави необходимото, за да се гарантира цялостна съгласуваност, взаимно допълване и полезно единорядствие с работата на органите, службите и агенциите на Съюза като Европейския институт за равенство между половете и Агенция на Европейския съюз за основните права, и следва да прави преглед на дейността на други национални и международни участници в областите, обхванати от Програмата.
- (33) През целия цикъл на разходите финансовите интереси на Съюза следва да бъдат защитавани с пропорционални мерки, включително посредством предотвратяване, разкриване и разследване на нередностите, възстановяване на изгубени, погрешно платени или неправилно използвани средства, а при необходимост и чрез налагане на административни и финансови санкции в съответствие с Финансовия регламент.
- (34) С цел спазване на принципа на добро финансово управление в настоящия регламент следва да се предвидят подходящи инструменти за оценка на ефективността му. За тази цел следва да се определят общи и конкретни цели. С цел измерване на степента на постигане на тези конкретни цели следва да бъде установен набор от конкретни и количествено определени показатели, които да останат валидни за цялата продължителност на Програмата. Комисията следва да представи ежегодно на Европейския парламент и на Съвета доклад за наблюдението, който следва да се базира, *inter alia*, на показателите, посочени в настоящия регламент и който следва да предоставя информация за използването на наличните финансови средства.
- (35) При изпълнението на програмата Комисията следва да взема под внимание целта за справедливо географско разпределение на средствата и следва да оказва съдействие на държавите-членки с относително малък брой на финансираните действия. При изпълнението на програмата Комисията следва да взема под внимание и евентуалната необходимост — съгласно международно признати индек-

си/органи за наблюдение — от предприемане на действия в някои държави-членки, за да се гарантира практическото постигане на целите на програмата, и следва да подкрепя действия на държавите-членки или гражданското общество в тези области.

- (36) В съответствие с член 180, параграф 1, буква л) от Делегиран регламент (ЕС) № 1268/2012 на Комисията ⁽³⁾ („Правилата за прилагане“), споразумението за безвъзмездни средства съдържа разпоредби относно видимостта на финансовата помощ от Съюза, освен в надлежно обосновани случаи, когато публичното оповестяване не е възможно или подходящо.
- (37) В съответствие с член 35, параграфи 2 и 3 от Финансовия регламент и член 21 от Правилата за прилагане, Комисията следва своевременно и по подходящ начин да предоставя информация за получателите, както и за естеството и целта на мярката, финансирана от общия бюджет на Съюза. Тази информация следва да се предоставя при надлежно спазване на изискванията за поверителност и сигурност, и по-специално за защита на личните данни.в)
- (38) Тъй като целта на настоящия регламент, а именно да се допринесе за по-нататъшното развитие на пространство, в което равенството и правата на лицата, залегнали в ДЕС, ДФЕС, Хартата и международни конвенции за правата на човека, по които Съюзът е страна, се насърчават, защитават и прилагат ефективно, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки, а може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приема мерки съгласно принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (39) За да се осигури непрекъснатост на дейностите за финансиране, осъществявани въз основа на раздели 4 и 5 от Решение № 1672/2006/ПВР, Решение 2007/252/ЕО и Решение № 779/2007/ЕО, настоящият регламент следва да влезе в сила в деня след публикуването му,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Създаване и продължителност на програмата

1. С настоящия регламент се създава програма „Права, равенство и гражданство“ (по-нататък „Програмата“).

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1296/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Програма на Европейския съюз за заетост и социални иновации за изменение на на Решение № 283/2010/ЕС за създаване на Европейски механизъм за микрофинансиране за трудова заетост и социално приобщаване „Прогрес“ (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 238).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽³⁾ Делегиран регламент (ЕС) № 1268/2012 на Комисията от 29 октомври 2012 година относно правилата за прилагане на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L 362, 31.12.2012 г., стр. 1).

2. Програмата обхваща периода от 1 януари 2014 г. до 31 декември 2020 г.

Член 2

Европейска добавена стойност

1. Програмата финансира действия с европейска добавена стойност. За тази цел Комисията гарантира, че избраните за финансиране действия имат за цел да дадат резултати с европейска добавена стойност.

2. Европейската добавена стойност на действия, в т.ч. на действия с малък мащаб и национални действия, се оценява посредством критерии като приноса на действията за последователното и съгласувано прилагане на правото на Съюза, за широка обществена осведоменост относно произтичащите от него права, потенциала им за изграждане на взаимно доверие между държавите-членки и подобряване на трансграничното сътрудничество, трансграничното им въздействие, приноса им за изграждането и разпространението на добри практики и потенциала им да допринесат за установяването на минимални стандарти, практически средства и решения за справяне с трансгранични или общосъюзни предизвикателства.

Член 3

Обща цел

Общата цел на Програмата е да допринесе, в съответствие с член 4, за по-нататъшното развитие на пространството, в което равенството и правата на лицата, залегнали в ДЕС, ДФЕС, Хартата и международните конвенции за правата на човека, по които Съюзът е страна, се насърчават, защитават и прилагат ефективно.

Член 4

Конкретни цели

1. За постигането на общата цел, определена в член 3, в програмата са заложили следните конкретни цели:

- а) насърчаване на ефективното прилагане на принципа за недопускане на дискриминация, основана на пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на увреждане, възрастта или сексуалната ориентация, и спазване на принципа за недопускане на дискриминация на основанията, посочени в член 21 от Хартата;
- б) предотвратяване и борба с расизма, ксенофобията, хомофобията и други форми на нетърпимост;
- в) защита и насърчаване на правата на лицата с увреждания;
- г) насърчаване на равенството между жените и мъжете и подкрепа за утвърждаване на принципа за равенство между половете;
- д) предотвратяване и борба с всички форми на насилие срещу деца, младежи и жени, както и насилието срещу други

рискови групи, и по-конкретно групи, застрашени от насилие в близките взаимоотношения, и закрила на жертвите на такова насилие.

- е) утвърждаване и защита на правата на детето;
- ж) принос за осигуряването на най-висока степен на защита на правото на неприкосновеност на личния живот и личните данни;
- з) утвърждаване и укрепване на упражняването на правата, произтичащи от гражданството на Съюза;
- и) овластяване на лицата в качеството им на потребители и предприемачи на вътрешния пазар да упражняват правата си, произтичащи от правото на Съюза, като се вземат предвид проектите, финансирани по програма „Потребители“.

2. Конкретните цели на Програмата се постигат по-специално чрез:

- а) повишаване на осведомеността и знанията за правото и политиките на Съюза, както и правата, ценностите и принципите, които са основополагащи за Съюза;
- б) оказване на съдействие за ефективното, цялостно и последователно въвеждане и прилагане на правните инструменти и на политиките на Съюза в държавите-членки и тяхното наблюдение и оценка;
- в) насърчаване на презграничното сътрудничество, подобряване на познанията и укрепване на взаимното доверие между всички заинтересовани страни;
- г) подобряване на познаването и разбирането на потенциалните пречки за упражняване на правата и принципите, гарантирани от ДЕС, ДФЕС, Хартата, международните конвенции, по които Съюзът е страна, и вторичното законодателство на Съюза.

Член 5

Видове действия

1. По Програмата се финансират наред с другото следните видове действия:

- а) аналитични дейности като събирането на данни и статистическа информация; разработването на общи методи и — по целесъобразност — показатели или ориентирни за сравнение; проучвания, изследвания, анализи и допитвания; оценки; изготвянето и публикуването на насоки, доклади и образователни материали; работни срещи, семинари, експертни срещи и конференции;
- б) дейности за обучение, като например обмен на служители, работни срещи, семинари, мероприятия за обучение на обучаващи, разработване на онлайн обучителни инструменти или други образователни модули;

в) дейности за взаимно обучение, сътрудничество, повишаване на осведомеността и разпространение на резултати, например установяването и обменът на добри практики, новаторски подходи и опит; организирането на партньорски прегледи и взаимно обучение; организирането на конференции, семинари, кампании в медиите, включително онлайн медии; информационни кампании, в т.ч. институционална комуникация във връзка с политическите приоритети на Съюза, доколкото имат отношение към целите на Програмата; събирането и публикуването на материали за разпространение на информация за Програмата и резултатите от нея; разработването, експлоатацията и поддръжката на системи и инструменти, използващи информационни и комуникационни технологии;

г) подкрепа за основните участници, чиито дейности допринасят за изпълнението на целите на Програмата, като например подкрепа на неправителствени организации за изпълнение на действия с европейска добавена стойност, подкрепа за ключови европейски участници, мрежи на европейско равнище и хармонизирани услуги със социална значимост; подкрепа за държавите-членки при прилагането на правото и политиките на Съюза и подкрепа за дейности на европейско равнище за изграждане на мрежи между специализираните органи и образувания, както и националните, регионалните и местните органи и неправителствените организации, в това число подкрепа за предоставянето на безвъзмездни средства за дейности или за оперативни разходи.

2. За да се гарантира приобщаваща перспектива, бенефициерите насърчават участието на съответните целеви групи в действия, финансирани чрез Програмата.

Член 6

Участие

1. В Програмата могат да участват всички структури и образувания, които са законно установени в:

- а) държавите-членки;
- б) държавите от Европейската зона за свободна търговия (ЕАСТ), които са страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, в съответствие с това споразумение;
- в) страните кандидатки, потенциалните страни кандидатки и присъединяващите се към Съюза страни в съответствие с общите принципи и общите условия за участие на тези страни в програми на Съюза, установени в съответните рамкови споразумения и решенията на Съвета по асоцииране или подобни споразумения.

2. Структурите и образуванията със стопанска цел имат достъп до Програмата само при сътрудничество с организации с нестопанска цел или публични организации.

3. Структури и образувания, законно установени в трети държави, различни от тези, които участват в програмата в съответствие с параграф 1, букви б) и в), и по-конкретно страни, по отношение на които се прилага европейската политика за

съседство, могат да бъдат асоциирани към действията по Програмата на собствени разходи, ако това служи за целите на тези действия.

4. Комисията може да си сътрудничи с международни организации при условията, изложени в съответните годишни работни програми. Достъп до Програмата имат международните организации, работещи в обхванати от Програмата области, в съответствие с Финансовия регламент и съответните годишни работни програми.

Член 7

Бюджет

1. Финансовият пакет за изпълнението на Програмата за периода 2014 - 2020 г. възлиза на 439 473 000 EUR.

2. Заделените по Програмата средства могат да покриват и разходи, свързани с дейности за подготовка, наблюдение, контрол, одит и оценка, които са необходими за управлението на Програмата и за оценка на постигането на нейните цели. С отпуснатите средства могат да се покриват разходи, свързани с необходимите проучвания, заседания на експерти, информационни и комуникационни дейности, включително институционална комуникация във връзка с политическите приоритети на Съюза, доколкото те имат отношение към общите цели на настоящия регламент, както и разходи, свързани с ИТ мрежи, занимаващи се с обработка и обмен на информация; и друг вид техническа и административна помощ, необходима във връзка с управлението на Програмата от страна на Комисията.

3. Годишните бюджетни кредити се разрешават от Европейския парламент и Съвета в границите на многогодишната финансова рамка, установена с Регламент (ЕС, Евратом) № 1311/2013⁽¹⁾ на Съвета.

4. В рамките на предвидения за Програмата финансов пакет се заделят средства за всяка група конкретни цели в съответствие с процентите, посочени в приложението.

5. Комисията не се отклонява от определените процентни дялове във финансовия пакет, определени в приложението, с повече от 5 процентни пункта за всяка група конкретни цели. Ако се наложи да се превиши това ограничение, Комисията се оправомощава да приеме делегирани актове в съответствие с член 7а за изменение на всеки от показателите в приложението с повече от 5 и до 10 процентни пункта.

Член 8

Упражняване на делегирани правомощия

1. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове при спазване на предвидените в настоящия член условия.

2. Правомощието за приемане на делегирани актове, посочено в член 7, параграф 5, се предоставя на Комисията за срок на действие на Програмата.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 1311/2013 на Съвета от 2 декември 2013 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 година (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 884).

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 7, параграф 5, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Веднага щом приеме делегиран акт, Комисията уведомява за това едновременно Европейския парламент и Съвета.

5. Делегиран акт, приет съгласно член 7, параграф 5, влиза в сила само ако Европейският парламент или Съветът не са повдигнали възражения в срок от два месеца, след като са получили нотификация за него, или ако преди изтичането на този срок Европейският парламент и Съветът са уведомили Комисията, че няма да повдигат възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 9

Мерки за изпълнение

1. Комисията изпълнява Програмата в съответствие с Финансовия регламент.

2. С оглед на изпълнението на Програмата Комисията приема годишни работни програми под формата на актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 10, параграф 2.

3. Всяка годишна работна програма изпълнява целите на Програмата, като определя следното:

а) действията, които да бъдат предприети, в съответствие с общите и конкретните цели, изложени в член 3 и член 4, параграф 1, включително условното разпределение на финансовите ресурси;

б) основните критерии за допустимост, подбор и възлагане, които да се прилагат при подбора на предложенията, за които ще бъдат отпуснати финансови средства, в съответствие с член 84 от Финансовия регламент и член 94 от правилата за неговото прилагане.

в) минималния дял на годишните разходи, заделени за безвъзмездни средства.

4. Осигурява се подходящо и справедливо разпределение на финансовото подпомагане между различните области, обхванати от конкретните цели, посочени в член 4, параграф 1, като се отчита равнището на вече разпределеното финансиране по предходните програми за 2007—2013 г., създадени с решенията, посочени в член 15. Когато взема решение за предоставяне на средства за тези области в годишните работни програми, Комисията отчита необходимостта да се поддържат достатъчни равнища на финансиране и да се осигури приемственост на

дейностите и предвидимост на финансирането за всички области, обхванати от конкретните цели, посочени в член 4, параграф 1.

5. Поканите за представяне на предложения се публикуват ежегодно.

Член 10

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 11

Взаимно допълване

1. Комисията в сътрудничество с държавите-членки осигурява цялостната съгласуваност, взаимно допълване и полезно единодействие с други инструменти на Съюза, сред които програма „Правосъдие“, програма „Европа за гражданите“, Програма на Европейския съюз за заетост и социални иновации и други програми в областта на трудовата заетост и социалните въпроси, вътрешните работи, здравеопазването и защитата на потребителите, образованието, обучението, младежта и спорта, информационното общество, разширяването, и по-специално политиката в областта на предприемачеството и европейските структурни и инвестиционни фондове.

2. Комисията осигурява също цялостната съгласуваност, взаимно допълване и полезно единодействие с дейността на органите, службите и агенциите на Съюза, работещи в области, обхванати от целите на Програмата.

3. Програмата може да споделя ресурси с други инструменти на Съюза, по-специално с програма „Правосъдие“, с оглед на изпълнението на действия за постигане на целите и на двете програми. Действие, за което са отпуснати финансови средства по Програмата, може да получи също финансови средства по програма „Правосъдие“, при условие че финансирането не покрива едни и същи разходи.

Член 12

Защита на финансовите интереси на Съюза

1. Комисията предприема необходимите мерки, за да гарантира, че при изпълнението на действията, финансирани в съответствие с Програмата, финансовите интереси на Съюза са защитени чрез прилагане на превантивни мерки срещу измама, корупция и всякакви други незаконни дейности, чрез ефективни проверки, и ако се установят нередности — чрез събиране на погрешно платените суми, а при необходимост — чрез ефективни, пропорционални и възпиращи административни и финансови санкции.

2. Комисията или нейни представители и Сметната палата имат правомощия за извършване на одити — както по документи, така и на място — на всички бенефициери на безвъзмездни средства, изпълнители и подизпълнители, които са получили средства от Съюза по линия на настоящата Програма.

3. Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва разследвания, включително проверки и инспекции на място, в съответствие с разпоредбите и процедурите, предвидени в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾ и в Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета⁽²⁾, с цел да се установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, накърняваща финансовите интереси на Съюза, във връзка с договор, споразумение или решение за отпускане на безвъзмездни средства, финансирани по настоящата Програма.

4. Без да се засягат параграфи 1, 2 и 3, споразуменията за сътрудничество с трети страни и с международни организации, споразуменията и решенията за отпускане на безвъзмездни средства и договорите, произтичащи от изпълнението на Програмата, съдържат разпоредби, с които Комисията, Сметната палата и OLAF изрично се упълномощават да провеждат одитите и разследванията, посочени в тези параграфи в съответствие с техните компетенции.

Член 13

Наблюдение и оценка

1. Комисията извършва ежегодно наблюдение на Програмата, за да следи за изпълнението на провежданите по нея действия и постигането на конкретните цели, посочени в член 4. Наблюдението е също средство за оценяване на начина, по който действията по Програмата третираат въпросите на равенството между половете, недопускането на дискриминация и закрилата на децата.

2. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета:

- а) годишен доклад за наблюдението, основан на показателите по член 14, параграф 2 и използването на наличните средства;
- б) междинен доклад за оценка до 30 юни 2018 г.;
- в) последващ доклад за оценка до 31 декември 2021 г.

3. В междинния доклад за оценка се оценява постигането на целите на Програмата, ефикасността на използването на средствата и европейската добавена стойност на Програмата с цел да се определи дали финансирането в областите, обхванати

⁽¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 година относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

от Програмата, следва да бъде подновено, променено или спряно след 2020 г. В доклада се разглежда също възможността за опростяване на Програмата, вътрешната и външната ѝ съгласуваност, както и актуалността на всички цели и действия. Отчитат се резултатите от последващите оценки на предходните програми за периода 2007—2013 г., създадени с решенията, посочени в член 15.

4. В последващия доклад за оценка се оценяват дългосрочните въздействия на Програмата и трайността на ефекта от нея, така че това да допринесе за вземане на решение относно последваща програма.

Член 14

Показатели

1. Съгласно член 13 показателите, посочени в параграф 2 от настоящия член служат, наред с другото, за основа на наблюдението и оценката на това доколко е постигната всяка от посочените в член 4 конкретни цели на Програмата посредством предвидените в член 5 действия. Те се измерват спрямо предварително определени базови равнища, които отразяват положението преди изпълнението на Програмата. Където е целесъобразно, се прави разбивка на показателите по пол, възраст и увреждане.

2. Показателите, посочени в параграф 1 включват *inter alia* следното:

- а) брой и процент на лицата в целева група, до които са достигнали финансираните по Програмата дейности за повишаване на осведомеността;
- б) брой на заинтересованите страни, участващи наред с другото в дейности за обучение, форми на обмен, учебни посещения, работни срещи и семинари, финансирани по Програмата;
- в) повишаване на познанието на правото и политиките на Съюза и, където е приложимо, на основополагащите за Съюза права, ценности и принципи сред групите, участващи във финансираните по Програмата дейности в сравнение с цялата целева група;
- г) брой на случаите и дейностите на трансгранично сътрудничество и резултатите от тях;
- д) оценка на участниците за дейностите, в които са участвали, и за тяхната (очаквана) устойчивост;
- е) географско покритие на финансираните по Програмата дейности;

ж) брой на молбите за финансиране и безвъзмездните средства, свързани с всяка конкретна цел;

з) поискано от кандидатите и предоставено равнище на финансиране за всяка конкретна цел.

3. В допълнение към посочените в параграф 2 показатели междинният и окончателният доклад за оценка на Програмата оценяват *inter alia*:

а) европейската добавена стойност на Програмата, в т.ч. оценката на дейностите по Програмата от гледна точка на подобни инициативи, разработвани на национално или европейско равнище, които не се подпомагат с финансиране от Съюза, и техните (очаквани) резултати, както и предимствата и/или недостатъците на финансирането от Съюза в сравнение с националното финансиране на този вид дейност;

б) равнището на финансиране спрямо постигнатите резултати (ефективност);

в) евентуалните административни, организационни и/или структурни пречки за по-гладко, ефективно и ефикасно изпълнение на Програмата (възможности за опростяване).

Член 15

Преходни мерки

Действията, започнати по силата на раздел 4: „Недискриминация и многообразие“ и раздел 5: „Равенство между половете“ от Решение № 1672/2006/ЕО, Решение 2007/252/ЕО или Решение № 779/2007/ЕО, продължават да се уреждат от разпоредбите на посочените решения до тяхното приключване. По отношение на тези действия позоваването на комитетите, предвидени в член 13 от Решение № 1672/2006/ЕО, член 10 от Решение 2007/252/ЕО и в член 10 от Решение № 779/2007/ЕО, се тълкува като позоваване на комитета, предвиден в член 10, параграф 1 от настоящия регламент.

Член 16

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и пряко приложим в държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 17 декември 2013 година.

За Европейския парламент
Председател
M. SCHULZ

За Съвета
Председател
L. LINKEVIČIUS

ПРИЛОЖЕНИЕ

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВА

В рамките на предвидения за Програмата финансов пакет за групите конкретни цели, посочени в член 4, параграф 1, се разпределят суми, както следва:

Групи конкретни цели	Дял от финансовия пакет (в %)
Група 1	57 %
— насърчаване на ефективното прилагане на принципа за недопускане на дискриминация въз основа на пол, раса или етническа принадлежност, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация и спазване на принципа за недопускане на дискриминация на основанията, посочени в член 21 от Хартата;	
— предотвратяване и борба с расизма, ксенофобията, хомофобията и други форми на нетърпимост;	
— насърчаване и защита на правата на лицата с увреждания;	
— насърчаване на равенството между жените и мъжете и подкрепа за утвърждаване на принципа за равенство между половете;	
Група 2	43 %
— предотвратяване и борба с всички форми на насилие срещу деца, младежи и жени, както и насилието срещу други рискови групи, и по-конкретно групи, застрашени от насилие в близките взаимоотношения, и закрила на жертвите на такова насилие;	
— утвърждаване и защита на правата на детето;	
— принос за осигуряването на най-висока степен на защита на правото на неприкосновеност на личния живот и личните данни;	
— утвърждаване и укрепване на упражняването на правата, произтичащи от гражданството на Съюза;	
— овластяване на лицата в качеството им на потребители и предприемачи на вътрешния пазар да упражняват правата си, произтичащи от правото на Съюза, като се вземат предвид проектите, финансирани по програма „Потребители“;	